

Jeg skal nu ikke komme videre ind paa de egentlige Toldsatser, men det forekommer mig heldigst, om mine Kolleger fra Landet i det hele vilde fastholde det Standpunkt at lade enhver passe sig selv, men paa den anden Side lade os passe os selv nogenlunde. Det vilde baade os bedst. Derfor vil jeg sige overfor en Sag som den foreliggende, at da Finanstoldsatserne gavne Landmændene, saa lad os saa vidt mulig holde paa dem og ikke bryde os om Luksusskat og det andet, men overlade det til de andre.

Saa kommer jeg ind paa en Sag, som jeg maa sige, er en meget vanskelig Sag. Jeg har hørt nogle Udtalelser af flere Repræsentanter for Lolland, fortræffelige og dygtige Ord, synes jeg det var, men som sagt, det er en Sag, jeg forstaar, det er meget vanskeligt at løse. Det er Sagen angaaende Roesukkerafgiften. Jeg siger, den Sag er meget vanskelig, for det er overordentlig vanskeligt at dømme om, hvad den Beskyttelse nytter, og hvorvidt det vil skade, hvis Beskyttelsen bliver tagen bort i højere Grad, end der er foreslaaet fra Roedyrkerne Side. Men det er i hvert Fald i højeste Grad letsindigt, hvis Beskyttelsen i den Grad bliver tagen bort fra Roedyrkerne, at Sukkerindustrien helt maa høre op. For det er blevet almindelig sagt, og efter min Mening med Rette, at det kan være lidt farligt for det danske Landbrug at sætte alt ind paa at producere Smør, Flæsk og Æg. For Øjeblikket er der paa Landet en Stemning for at komme ind paa Ostelavning, men i alt Fald vide vi alle sammen, at der arbejdes stærkt og godt i Retning af Sukkerfabrikation. Jeg mener derfor, at det vil være ikke alene letsindigt, men ligefrem en Forbrydelse, om vi ved en fejlagtig Toldlovgivning kom dertil, at Roesukkerfabrikkerne maatte opgives. Her vil jeg nu atter tillade mig at tale en lille Smule fra et agrarisk Standpunkt. Thi her er jeg ikke ganske sikker paa — det er i alt Fald et Spørgsmaal, forekommer det mig —, om den Beskyttelse, der skal ydes, kommer Sukkerroedyrkerne til gode. Jeg antager, at Bestyrelsen for Sukkerfabrikkerne er Mennesker ligesom andre — vi ere Mennesker alle sammen, ligesom vi Landmænd ogsaa ere Mennesker. Jeg tror, at de, der dyrke Sukkerroer, forlange at faa saa meget, som de kunne, men paa den anden Side tror jeg, at Fabrikkerne egentlig ikke byde de roedyrkende Landmænd mere, end de behøve. Men det er egentlig en temmelig farlig Sag for de særede Land-

mænd med den Roedyrkning. Thi det kan ikke nægtes, hvad der er blevet sagt, at Fabrikkerne have faaet et Slags Monopol, de have dannet en Trust, hvilket medfører, at ingen anden Fabrik kan arbejde ved Siden af dem. Med andre Ord: Landmændene have absolut intet Vaaben overfor Fabrikkerne. Naar disse sige til Landmændene: I kunne faa det! saa nytter det ikke, at Landmændene sige, at de ville have mere, for de faa ikke mere. Naar der saa siges, at Roedyrkerne kunne forlade Roedyrkningen og dyrke Jorden som andre Landejendomsbesiddere, vil jeg bemærke, at det er naturligvis farligt, naar man en Gang er kommen ind paa Roedyrkningen, at gaa bort derfra igen. Jeg maa ogsaa sige ærligt, at jeg giver heller ikke meget for den store Gave, der er Tale om, at Fabrikkerne ville give Landmændene udover de 5 pCt. Der er talt saa meget om, at det skulde være en Slags Andelsforetagende, man dannede med Landmændene. Men naar der nu for det første skal betaales store Lønninger, Tantième og Gratialer, gøres Afskrivinger, henlægges til Reservefond og Kassebeholdning, saa tror jeg ikke, at der bliver ret meget tilbage til de Procenter, der overskyde de 5 pCt.; jeg skal ikke dømme derom, men jeg har en vis Følelse af, at saadan er det.

Jeg er overbevist om, at en af Grundene til, at Landmændene ere blevne saa tilfredse med Sukkerfabrikationen, er, at de ved denne Lejlighed have faaet en kildrende Fornemmelse af at være kommen med ind i et Andelsforetagende. I det hele taget er det ganske utroligt, hvad drevne Agitatorer kunne bringe det til overfor Landmænd, naar der tales om Andelsforetagender eller bruges lignende Floskler. At Andelsforetagender have gavnet os overordentlig her i Landet, er der ingen Tvivl om, men mange Gange er det virkelige Floskler, der blive brugte. Det er ligesaadan, som naar man kommer til Bonden og siger, at noget er „demokratisk“, saa tør han ikke gøre det mindste, thi han er nødt til at regne sig for den ivrigste Demokrat, hvilket han i Almindelighed slet ikke er.

Hvad man ikke maa glemme ved Sukkerroedyrkingen, er det, at Sukkeraktierne ere i Stigning, og som det allerede er sagt et Par Gange, er der ingen Tvivl om, at Roearalet udvides ikke saa lidt. Men naar de to Forhold tages i Betragtning, at Sukkeraktierne stige og Roearalet udvides, skulde man ikke tro,